



**isendoorncollege**  
RK REGULIER EN TWEETALIG ONDERWIJS MAVO HAVO VWO

# Dyslexie

## op het

# Isendoorn College

## 2018-2019

**Naam school** : Isendoorn College  
**Locatie** : Warnsveld, november 2018  
**Contactpersonen** : José Bentink (dyslexiecoördinator)  
Myrèse Salentijn (zorgcoördinator)

## Inleiding

Eind 2004 hebben alle scholen voor voortgezet onderwijs de beschikking gekregen over het Protocol Dyslexie in het VO. Het protocol is een leidraad voor scholen bij het maken en uitvoeren van een dyslexiebeleid en de signalering en aanpak van dyslexie bij individuele leerlingen. In 2013 is een herziene versie van het protocol verschenen.

Het protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs bevat geen wettelijke regelingen en bepalingen waaraan scholen verplicht zijn zich te houden. Het Isendoorn College conformeert zich aan de richtlijnen van het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs.

Het protocol houdt rekening met de uitgangssituatie van de school en de leerling. Uitgangspunten: *de leerling staat centraal en alleen doen wat voor de leerling nodig is om zijn ontwikkeling een reële kans te geven.*

# Dyslexie

## **Wat is dyslexie?**

De Stichting Dyslexie Nederland (SDN) definieert dyslexie als volgt:

*“Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of het spellen op woordniveau.”*

Er is sprake van ‘hardnekkige problemen’, als het niveau van lezen en spellen, gemeten volgens criteria van snelheid en nauwkeurigheid, aantoonbaar achterligt op het gewenste niveau, én deskundige hulp niet, of in onvoldoende mate, de gewenste verbeteringen oplevert. Dyslexie is blijvend; er is sprake van een neurobiologische stoornis. De precieze oorzaak van deze stoornis is nog niet duidelijk. Wel staat vast dat bij dyslexie genetische factoren een rol spelen. Dyslexie heeft niet alleen gevolgen voor het leren van de talen, maar ook voor vakken waarbij veel gelezen moet worden. Daarnaast kan de leerling extra moeilijkheden ervaren tijdens zijn schoolperiode. Te denken valt gebrek aan tempo bij leesteksten, schrijfmotoriek en dergelijke.

## **Dyslexieverklaring**

Op het Isendoorn College geldt dat een leerling dyslectisch is wanneer de leerling in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring afgegeven door een klinisch (kinder-of jeugd)psycholoog (NIP) of orthopedagoog (NVO) met een erkende bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek, minimaal op het niveau van de BIG-registratie Gezondheidszorgpsycholoog (GZ-psycholoog).

De dyslexieverklaring beschrijft welke ernstige belemmeringen de leerling ondervindt bij het volgen van onderwijs en/of bij het functioneren in de samenleving.

In de verklaring staan eveneens beschreven (handelingsgerichte diagnostiek):

- de behandeling;
- de materiële voorzieningen;
- de begeleiding;
- de compensaties/dispensaties.

Een kopie van de dyslexieverklaring moet beschikbaar worden gesteld ten behoeve van het leerlingendossier.

## **Doel dyslexiebeleid Isendoorn College**

### **Een dyslexiebeleidsplan**

Een (dyslexie)beleidsplan beschrijft de kaders en afspraken die richting en steun geven aan het handelen van docenten/mentoren en de dyslexie- en de zorgspecialist in de dagelijkse praktijk. Het is een ‘levend’ document dat iedereen gemakkelijk moet kunnen en vooral ook willen raadplegen.

Beleid is voortdurend in ontwikkeling. Nieuwe inzichten of ontwikkelingen als de strengere exameneisen geven aanleiding om de afspraken daarop aan te passen. Het dyslexiebeleidsplan moet dan ook eenvoudig bij te stellen zijn.

## Ondersteuning op het Isendoorn College

### **Signalering en onderzoek (onderbouw)**

De meeste basisscholen werken al geruime tijd met de adviezen uit het Masterplan Dyslexie. Hierdoor wordt dyslexie meestal tijdig gesignaleerd. Wanneer er vermoedens zijn van dyslexie worden de meeste leerlingen al tijdens de basisschoolperiode onderzocht op dyslexie. Indien er wel vermoedens zijn, maar er heeft nog geen onderzoek plaatsgevonden, dan dient de basisschool dit aan te geven bij de overdracht naar het voortgezet onderwijs.

Behalve de basisschool kunnen ook ouders/verzorgers aangeven dat zij vermoeden dat er bij hun kind sprake is van dyslexie.

Mocht er een vermoeden zijn van dyslexie, dan kan er op het Isendoorn College getest worden in de brugklas. Dit onderzoek kan een jaar in beslag nemen. Wanneer ouders een eerdere uitslag willen, dan wordt geadviseerd om een extern onderzoeksbureau in te schakelen. De kosten zijn voor eigen rekening.

Leerlingen die reeds over een dyslexieverklaring beschikken, worden wegwijs gemaakt door workshops bij te wonen. De nadruk ligt op het oefenen met grammatica, spelling en begrijpend lezen, maar ook op praktische zaken en op het gebruik van technische hulpmiddelen. De workshops vinden plaats in september/oktober en de leerling wordt via de schoolmail uitgenodigd.

### **Signalering en onderzoek (bovenbouw)**

Sommige leerlingen blijken dyslexie aanvankelijk goed te kunnen compenseren. Hierdoor wordt door de omgeving niet direct vermoed dat er sprake is van dyslexie. Deze leerlingen zullen pas later in hun schoolcarrière problemen ervaren die voortkomen uit (de nog onontdekte) dyslexie. Wanneer dit vermoeden ontstaat zal dit door de mentor of dyslexiecoördinator worden besproken met ouders. Vanaf leerjaar 3 kunnen leerlingen echter niet meer door het Isendoorn College worden getest op dyslexie. Om het risico vast te stellen dat er inderdaad sprake is van dyslexie wordt een klein aantal leestesten afgenomen (hier zijn geen kosten aan verbonden). Het resultaat van deze risicobepaling (geen garantie) wordt besproken met leerling en ouders, waarna het aan de ouders is of zij hun kind verder willen laten testen. Kosten voor een extern onderzoek zijn geheel voor de ouders.

## Begeleiding en faciliteiten

### **Faciliteiten**

De compenserende en dispenserende maatregelen waar de dyslectische leerling voor in aanmerking kan komen zijn opgenomen in dit beleidsstuk.

De faciliteiten die beschreven worden in dit beleidsstuk zijn erop gericht om de leerling te ondersteunen. Zij moeten ervoor zorgen dat de leerling met reële inspanning en een realistische tijdsbesteding voldoende resultaten behaalt. Daardoor zullen ze ook een positieve uitwerking op de motivatie hebben.

### **Dyslexiekaart/ dyslexiepasje**

Aan alle leerlingen met een definitieve dyslexieverklaring wordt een dyslexiepasje verstrekt.

### **Technische hulpmiddelen**

Leerlingen met dyslexie kunnen baat hebben bij het gebruik van technische hulpmiddelen. Op het Isendoorn College wordt gewerkt met het programma Kurzweil. Voordat u als ouder overgaat tot de aanschaf van een technisch hulpmiddel is het aan te raden eerst bij de dyslexiecoördinator te informeren welke mogelijkheden voor gebruik er zijn binnen de school. Sommige hulpmiddelen worden, afhankelijk van de zorgverzekeraar, vergoed. Het is aan te raden om dit na te gaan bij de eigen zorgverzekeraar. Wanneer een leerling gebruik wenst te maken van technische hulpmiddelen binnen school dan zal voorafgaand aan het gebruik de dyslexiecoördinator hiervan op de hoogte moeten worden gesteld. Zowel in de onderbouw als in de bovenbouw bestaat er de mogelijkheid om toetsen auditief aangeboden te krijgen. Ook dit gebeurt in overleg met de coördinator.

Nota bene: school is in geen geval aansprakelijk voor diefstal, schade of verlies van technische hulpmiddelen.

### **Digitale lesboeken**

Wanneer de dyslectische leerling gebruik wil maken van digitale lesboeken, moet door de ouders bij de dyslexiecoördinator toestemming gevraagd worden. Dergelijke boeken worden overigens door een speciaal boekenfonds vergoed.

Een opsomming van de faciliteiten vindt u aan het einde van dit document.

### **Faciliteiten ten aanzien van het Centraal Examen**

Indien de leerling gebruik wil maken van faciliteiten tijdens het centraal examen dan dient door ouders en/of de leerling het formulier 'aanvraag faciliteiten dyslexie centraal examen' te worden ingevuld en uiterlijk halverwege september bij de examensecretaris te worden ingeleverd. Deze handeling moet jaarlijks worden herhaald en geldt uitsluitend voor leerlingen in de bovenbouw.

## Organisatie en communicatie

### **Leerling**

Leerlingen hebben recht op de algemene faciliteiten die in het dyslexiebeleid vermeld staan. Overige faciliteiten worden indien nodig na overleg met de dyslexiecoördinator toegekend.

Leerlingen volgen de aanwijzingen van de dyslexiecoördinator zo goed mogelijk op, gebruiken de gekozen hulpmiddelen zo goed en zo consequent mogelijk en geven zichzelf de tijd en nemen de moeite om de gevraagde prestaties te leveren.

### **Ouders/verzorgers**

Ouders kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een succesvolle schoolcarrière van hun kind door te zorgen voor een rustige en prettige studieomgeving voor hun kind en er op toe te zien dat het kind voldoende tijd aan het werk voor school besteedt. Vaak zal het kind meer tijd nodig hebben dan leeftijds- en klasgenoten.

Op het Isendoorn College kan RT om organisatorische en financiële redenen niet worden aangeboden. De school vertrouwt erop dat de ouders, als zulke hulp wordt geadviseerd, hun uiterste best zullen doen deze hulp te realiseren.

### **School**

Het dyslexiebeleid van het Isendoorn College is erop gericht dyslectische leerlingen een eerlijke kans te geven om een diploma te halen dat past bij de individuele capaciteiten en interesses van die leerlingen.

Medewerkers van het Isendoorn College zetten zich in om de leerling met dyslexie een adequate ondersteuning te bieden passend binnen de mogelijkheden van de schoolse situatie. Zij worden geacht op de hoogte te zijn van de algemene faciliteiten waar de dyslectische leerling volgens het 'dyslexieprotocol, compenserende en dispenserende maatregelen' recht op heeft.

Leerlingen die van mening zijn dat deze faciliteiten niet of onvoldoende worden verleend, of dat het dyslexiebeleid niet of onvoldoende wordt nageleefd, bespreken dit eerst zelf met de betreffende docent en/of de mentor. Bij aanhoudende problemen die verband houden met dyslexie neemt de leerling (en/of zijn ouders) contact op met de dyslexiecoördinator.

Het Isendoorn College streeft ernaar de ontwikkelingen op het gebied van dyslexie op de voet te volgen. Wij vernemen graag nieuws en verbeterpunten.

Het dyslexiebeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Bovendien is het Isendoorn College onderdeel van het Samenwerkingsverband en werkt het Isendoorn mee in de dyslexiekring, tezamen met andere VO-scholen in Zutphen e.o.

## Opsomming faciliteiten

- Leerlingen die op de basisschool reeds een verklaring hebben ontvangen, volgen in september/oktober de workshop dyslexie o.l.v. de dyslexiecoördinator.
- De leerling krijgt een dyslexiepas. Deze pas legt de leerling aan het begin van een les en/of een toets goed zichtbaar op tafel.
- De leerling maakt bij een 2-toets 80% van de gehele toets. De docent geeft vooraf duidelijk aan welke vragen of onderdelen gemaakt moeten worden. De leerling schrijft een 'D' op zijn antwoordblad.
- Bij een 1-toets (maximaal 30 minuten) houdt de docent rekening met leerlingen die dyslexie hebben.
- De toetsen worden aangereikt in lettertype Arial grootte 12.
- In overleg met de dyslexiecoördinator is het mogelijk om te realiseren dat 2-toetsen in de onderbouw auditief worden aangeboden. Een uitzondering geldt voor de bètavakken.
- Spelfouten worden niet meegeteld als deze voor de normering niet relevant zijn. Als spelling een wezenlijk onderdeel vormt van de toets, dan slechts ten dele de fouten rekenen.
- De docent controleert regelmatig de aantekeningen op fouten; fout opschrijven = fout leren.
- De leerling krijgt, indien gewenst, advies bij de keuze van de boekenlijst (bij talen). Er is een mogelijkheid om ingesproken boeken (op DVD) te lenen bij de mediatheek. Ook kan de dyslexiecoördinator advies geven over andere technische hulpmiddelen voor bijvoorbeeld op de iPad die het mogelijk maken om leesboeken auditief aan te bieden.
- Leerlingen kunnen bij luistertoetsen vooraf tijd krijgen om vragen en opdrachten door te lezen.
- Leerlingen mogen *tekst-naar-spraaksoftware* gebruiken bij het leren en oefenen van leerstof in de les en thuis. Deze software wordt aangeschaft voor eigen rekening. De dyslexiecoördinator kan hierin desgewenst adviseren.  
(Het is niet de taak van de school om de software te installeren.)
- Leerlingen in de bovenbouw kunnen bij PTA-toetsen (behalve bij kijk-luistertoetsen) – mits ieder schooljaar uiterlijk halverwege september aangevraagd – gebruikmaken van *tekst-naar-spraaksoftware*.
- De 80%-regeling geldt niet bij schoolexametoetsen, kijk-luistertoetsen, specifieke toetsen als het schrijven van een brief of verslag en tijdens het CSE (landelijk eindexamen), maar hierbij wordt de leerling tijdsverlenging toegekend.